herpy

SLANGER

Rough-scaled Python

Morelia carinata

Morelia carinata er en slank, trælevende pyton fra et lille område i Kimberley i det nordvestlige Australien. Den er mørkebrun med lyse pletter, har kølede skæl, der føles som sandpapir, og usædvanligt lange tænder. Arten er en af Australiens sjældneste slanger i naturen, bliver op til omkring 2 m lang og er aktiv i skumringen og om natten. Der findes kun lidt dokumenteret viden om pasningen.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Python carinatus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**150-200 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**600-800 g**
Levetid	**20-25 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Regnskov og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 100 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Hotspot	**33-36 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**50-65 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**6-15 æg**
Inkubation	**55-70 dage** ved 30-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97 (familielistningen Pythonidae spp.). Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelse, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Dyrevelfærdslovens almindelige krav gælder; dyrevelfærd hører også under SGAV.

Om arten

Morelia carinata er en middelstor, slank og muskuløs pyton med et tydeligt trekantet hoved, der er sat af fra en smal hals. Hvert rygskæl har en køl, en lille ryg langs midten, og det giver slangen et ru, sandpapiragtigt tag og dens navn. Grundfarven er mørkebrun med lysere brune pletter, eller lys honningbrun med mørkere rødbrune tegninger. Pletterne bliver større mod halen, så mønstret ser ud til at skifte rolle: bagest er grunden lys og pletterne mørke. Bugen er hvid, nogle gange med sorte pletter.

Arten har måske de længste tænder i forhold til kropsstørrelsen af alle slanger. De hjælper formentlig slangen med at trænge gennem pels eller fjer og holde fast, til byttet er omsluttet af slyngningerne.

Voksne dyr bliver op til omkring 2 m, de fleste lidt mindre, men den største størrelse er uafklaret, fordi så få dyr er målt. En voksen vejer omkring 700 g. Levetiden er ikke dokumenteret; 20-25 år i boksen svarer til slægtens øvrige arter. Arten blev beskrevet i 1981 under navnet *Python carinatus*, og der er ingen underarter. Fra de øvrige *Morelia*-arter, fx *Morelia spilota* og *Morelia bredli*, adskilles den på et stort isseskæl og de kølede rygskæl.

Arten er rolig og bider sjældent. Hele bestanden i fangenskab stammer fra fem vildfangne dyr, så oplysninger om afstamning er vigtige ved køb og avl.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Morelia carinata er endemisk i Australien og har et af de mindste udbredelsesområder blandt slanger. Den findes kun i den nordvestligste del af Kimberley i Western Australia, i de nedre dele af Mitchell River og Hunter River, lidt inde i landet fra kysten. Typelokaliteten er Mitchell River Falls. Arten er også fundet i Charnley River-Artesian Range Wildlife Sanctuary.

IUCN regner arten for ikke truet, men den er en af Australiens sjældneste slanger, og der vides meget lidt om dens levevis i naturen. Australien tillader ikke eksport af vilde krybdyr til handel, så alle dyr uden for Australien er opdrættet.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Morelia carinata lever i små pletter af monsunregnskov og i sandstenskløfter og klippespalter. Arten er delvist trælevende og klatrer i lave træer og buske. De ru skæl hjælper den på sandsten og i sprækker. Den er ofte fundet ved frugtbærende træer, som formentlig er gode lurepladser for planteædende byttedyr, og tæt på vand, der løber hele året.

Slangen er aktiv i skumringen og om natten og skjuler sig om dagen i huler og klippespalter. Biologien i naturen er næsten ukendt. Byttet er små pattedyr og fugle, bl.a. små klippegnavere, og i fangenskab tager arten mus og rotter. Klimaet i området er monsunklima med en regnfuld og en tør årstid.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt dokumenteret viden om pasningen af *Morelia carinata*, fordi arten er sjælden og først kom i fangenskab i 2000. Tallene her er sat ud fra artens levested og lånt fra pasningen af beslægtede *Morelia*-arter, især *Morelia spilota*.

En voksen slange skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 100 cm (længde × bredde × højde). Arten er slank og trælevende, så højden er et reelt behov. Indret med kraftige vandrette grene og korkrør i flere højder, mindst ét skjul i den varme og ét i den kolde ende og en stor, stabil vandskål, som slangen kan ligge i. Planter og klippestykker giver ly og efterligner levestedet.

Terrariet skal have god ventilation og lukkede låger uden sprækker, for slanger finder let en åbning. Ungerne holdes i en lille kasse på omkring 30 × 30 × 45 cm, som vokser med slangen, så temperaturgradienten kan opretholdes. Brug en hygiejnisk bund som køkkenrulle eller aviser, eller en bund af genbrugspapir, og skift den, så snart den er snavset eller våd. Sand og bark kan fremme bakterievækst og kræver hyppig udskiftning.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig gradient: en varm og en kold ende, så slangen selv vælger. Brug dagtemperaturen 26-30 °C, et solplads- og varmepunkt på 33-36 °C og en kold ende på omkring 25-27 °C. Om natten må temperaturen ikke komme under 20 °C, og 22-25 °C er et godt mål. Tallene er lånt fra beslægtede *Morelia*-arter.

Brug strålevarme: et keramisk varmelegeme eller en varmelampe i loftet, altid på termostat og beskyttet af et net, så slangen ikke kan vikle sig om kilden. Varmemåtter giver en større risiko for forbrændinger og anbefales ikke som eneste varmekilde. Slangen bliver siddende på en for varm kilde, så en kilde uden termostat kan koge den. Mål overfladen med et IR-termometer. Ungerne holdes varme hele døgnet.

En kølig vinterhvile er ikke dokumenteret for arten. Parringen sker i de kølige måneder, men hvor kølig vinteren skal være, vides ikke. Hold derfor ikke en streng vinterhvile uden at kende artens behov.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden holdes på 50-65 %, lidt over de 40-60 %, der passer til de fleste *Morelia*-arter, fordi arten lever i monsunregnskov og fugtige kløfter. Tallet er et skøn; målinger fra levestedet findes ikke.

Sæt en stor vandskål i terrariet, og skift vandet dagligt. Forstøv terrariet let en gang om dagen, men lad bunden tørre mellem hver gang. Hæv fugtigheden midlertidigt, når slangen skal skifte hud, fx ved at forstøve den varme ende let, så huden kommer af i ét stykke. Vedvarende fugt kombineret med dårlig ventilation giver hudproblemer og luftvejsinfektioner.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten. Pytoner har længe været holdt uden UVB, men UVB gavner formentlig deres helbred og anbefales derfor, som hos de øvrige *Morelia*-arter.

Brug et UVB-rør, der dækker en del af terrariet over den varme ende, så slangen kan vælge at komme ud af lyset. Arten lever i skygge og klippespalter, så Ferguson-zone 2 passer. Tænd lyset i omkring 12 timer om dagen og skift røret mindst hver sjette måned. Giv en rolig, mørk periode om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Morelia carinata æder hele byttedyr. Brug frosne og helt optøede mus og rotter, aldrig levende dyr. Tø byttet op i en lukket beholder og varm det til kropstemperatur. Opvarm det aldrig i mikroovn, og giv det aldrig halvfrosset. Byttet skal være omkring 10 % af slangens vægt eller på størrelse med hovedet. Brug en lang pincet.

Unger fodres hver 7. dag med små mus, og derefter hver 10. dag og hver 14. dag, efterhånden som musene vokser. Voksne fodres hver 14.-28. dag med en rotte, tilpasset slangens vægt. Overfodring er den almindeligste fejl hos pytoner og giver fedme. Vej slangen jævnligt. Tænderne er usædvanligt lange, så lad aldrig fingrene komme nær byttet.

Hvilke byttedyr arten tager i naturen, er kun lidt kendt. Tilskud er ikke dokumenteret som nødvendige, når slangen får hele byttedyr.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Morelia carinata er rolig og bider sjældent. Lad en ny slange være i fred i et par uger, til den spiser. Start derefter med korte, rolige stunder, og undgå hoved og hale. Løft slangen under forkroppen og under resten af kroppen. Brug en slangekrog, hvis den er nervøs ved at blive taget ud af terrariet.

Slangen holdes enkeltvis. Ny slange i huset skal i karantæne i mindst seks måneder i et særskilt rum, med dyrlægens test for virus, før den kommer nær andre slanger. Slangens lange tænder kan give dybe sår, så hold rolig ved fodring og håndtering.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsmodenheden er ikke dokumenteret for arten. Anslaget på 18-36 måneder er lånt fra beslægtede *Morelia*-arter, hvor hannerne bliver kønsmodne tidligere end hunnerne. Hunnen skal være fuldt udvokset og i godt huld, før hun bruges til avl. Kønnet afgøres ved sondering, som kun en erfaren person eller en dyrlæge bør udføre.

PARRING

Parringen sker mest i juli og august, i de kølige måneder. Arten yngler villigt i fangenskab. Sæt hannen ind til hunnen, aldrig omvendt, og overvåg sammenføringen. Hvordan temperaturen skal styres for at sætte parringen i gang, er ikke dokumenteret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 6-15 æg, oftest omkring ti. Hun finder et mørkt, afsondret sted, i naturen formentlig en forladt hule, og ruger på æggene uden at æde. Giv en redekasse med fugtigt underlag, der er stor nok til, at hun kan ligge om alle æggene. Når ungerne klækker, passer hun dem ikke. Antal kuld pr. år er ikke dokumenteret.

INKUBATION

Æggene kan ruges af hunnen eller i en rugemaskine. Ved kunstig udrugning skal temperaturen være konstant 30-31 °C og luftfugtigheden meget høj. Æggene klækker efter 55-70 dage.

OPDRÆT AF UNGER

Hold hver unge for sig i en lille kasse på omkring 30 × 30 × 45 cm med en grenstump, et skjul og en lille vandskål, og hold den varm hele døgnet. Første måltid er en lille mus efter det første hudskifte, og derefter fodres ungerne hver 7. dag. Unge hudskifter omkring otte gange om året, hvis de spiser godt. Hold ungerne roligt og håndter dem lidt i begyndelsen.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ingen artsspecifik sundhedsviden for *Morelia carinata*, så følgende bygger på pytoner i det hele taget:

- Fedme ved for hyppig fodring. Vej slangen jævnligt, og fodr voksne dyr hver 14.-28. dag.
- Hudbetændelse og luftvejsinfektioner ved vedvarende fugt og dårlig ventilation. Tegn er hvæsende vejrtrækning, slim i munden og åbent gab, og de kræver dyrlæge.
- Dårlige hudskifter. Hæv fugtigheden midlertidigt før hudskifte, og fjern aldrig huden med magt.
- Forbrændinger fra uafskærmede pærer eller en varmekilde uden termostat.
- Virussygdomme, der kan bæres af dyr uden symptomer i måneder og år. Hold nye dyr i karantæne i mindst seks måneder i et særskilt rum, og få dem testet af en dyrlæge.

Slanger skjuler sygdom, så vægtkontrol og notater om fodring, hudskifte og adfærd er den bedste tidlige varsling. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber vægt, har vejrtrækningsproblemer eller ikke spiser i flere uger.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.